مال انسان، همان مالی است که خرج یا بخشش می کند و مالِ وارث، مالی است که انسان - خرج یا بخشش نمی کند و - از خود باقی می گذارد.

از ابن مسعود رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «أَيُّكُمْ مَالُ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيه مِن مَاله؟»: «چه کسی از شما مال وارثش را بیش از مال خود دوست دارد؟» گفتند: ای رسول خدا، همه ی ما، مال خود را بیشتر دوست داریم. فرمود: «فَإِنَّ مَالَه ما قَدَّمَ وَمَالَ وَارِثِهِ ما أَخَّرَ»: «مال انسان، همان مالی است که خرج یا بخشش می کند و مالِ وارث، مالی است که انسان - خرج یا بخشش نمی کند و - از خود باقی می گذارد».

[صحیح است] [به روایت بخاری]

رسول الله صلی الله علیه وسلم از اصحابش می پرسد: «أَيُّكُمْ مَالُ وَارِثِهِ أَحَبُّ إِلَيه مِن مَاله؟» یعنی کدامیک از شما مالی را که پس از وی وارثش مالک می شود بیشتر از مالی دوست دارد که خود در قید حیات دارد؟ صحابه گفتند: «ما منا أحد إلا ماله أحب إليه»: «همه ی ما، مال خود را بیشتر دوست داریم». یعنی همه ی انسان ها مالی را که خود مالکش هستند و در آن تصرف مطلق دارند، بیشتر از مال دیگران دوست دارند. چون مالی را که انسان مالک است، وسیله ای است برای دست یافتن به خواسته هایش. اینکه فرمود: «فَإِنَّ مَالَه ما قَدَّمَ» یعنی مالی که انسان در طول حیاتش برای خود و در مسیر اعمال نیکی چون حج و وقف و ساختن مدرسه و آباد کردن مسجد و بیمارستان خرج می کند یا برای خود و خانواده اش انفاق نموده و مصرف می کند، مال حقیقی او می باشد که آن را در روز قیامت پیشاپیش خود می یابد. اما مالی را که در حیاتش ذخیره می کند و از انفاق در راه الله بخل می ورزد، درحقیقت مال وارثش می باشد و منفعتی برای او در آن نیست. به همین معنا امام مسلم از عبدالله بن شخیر رضی الله عنه روایت می کند که: نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم رفتم درحالی که ایشان سوره ی تکاثر را تلاوت می نمود و فرمود: «يَقُولُ ابْنُ آدَمَ: مَالِي، مَالِي، قَالَ وَهَلْ لَكَ يَا ابْنَ آدَمَ مِنْ مَالِكَ إِلاَّ مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ، أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ، أَوْ تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ»: «بنی آدم می گوید: مال من! مال من! ولی ای فرزند آدم، مگر از ثروت خود جز آنچه خورده ای و تمام کرده ای یا پوشیده ای و کهنه نموده ای، یا صدقه داده ای و از دل بخشیدی، چیز دیگری متعلق به تو می باشد؟!». و این بدان معنا نیست که مسلمان تمام مالش را در راه الله انفاق کند چنانکه خود و خانواده اش نیازمند مردم شوند؛ بلکه مقصود حدیث این است: چنانکه انسان تلاش می کند برای ورثه اش مال و اموالی را ذخیره کند، همچنین برای ذخیره ی آخرت خود تلاش نماید و از این مساله غافل نماند. و افزون بر نفقه ی خود و کسانی که نفقه ی آنها را بر عهده دارد، مانند همسر و فرزندان و پدر و مادرش، بخشی از مالش را به این مهم اختصاص دهد. چون نفقه در موارد مذکور واجب است و کوتاهی در آنها گناه است چنانکه ابوامامه رضی الله عنه روایت می کند که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «يَا ابْنَ آدم! إِنَّكَ إِنْ تَبْذُل الفَضلَ خَيْرٌ لَك، وَإِن تُمْسِكهُ شرٌّ لَك»: «ای فرزند آدم، اگر مازادِ ثروت خویش را بذل و بخشش نمایی، برایت بهتر است و اگر آن را نگه داری، برای تو بد خواهد بود».

http://www.sunnah.global/hadeeth/fa/show/3653